

TARIEFONDERBOUWING REGIO WATERLAND

BESCHERMD VERBLIJF & BESCHERMD THUIS

KLANT
KENMERK
AUTEUR(S)
DATUM

Regio Waterland
JM/sb/003322
Jaap Meijer en Joost Rovers
23 maart 2023

1. Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

De gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend en Waterland (hierna: regio Waterland) willen een breed aanbod en een hoge kwaliteit van beschermd wonen aan hun inwoners kunnen bieden. Momenteel wordt deze voorziening merendeels door middel van een subsidierelatie vormgegeven en is gemeente Purmerend de (voormalige) centrumgemeente. De gemeente Purmerend is door de gemeenten Edam-Volendam, Landsmeer en Waterland gemandateerd en zal mede namens deze gemeenten de inkoop begeleiden. Om veranderingen in het zorglandschap vorm te kunnen geven, gaan de gemeenten een inkoopprocedure doorlopen voor de producten:

- a. Beschermd verblijf en;
- b. Beschermd thuis.

Voor het bepalen van de tarieven voor 'beschermd verblijf' en 'beschermd thuis' hebben de gemeenten Significant Public gevraagd om samen met de gemeenten reële tarieven te onderbouwen voor de twee producten, passend bij de eisen die door de gemeenten worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorzieningen.

Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 verplicht om reële tarieven te betalen (en te onderbouwen). De AMvB reële prijs Wmo 2015 laat zien hoe gemeenten invulling kunnen geven aan deze verplichting. Hoewel de AMvB het grotendeels open laat hoe gemeenten hier invulling aan geven, dient er sprake te zijn van een zorgvuldig proces (inclusief transparantie aan opdrachtgevers-en -nemerszijde) en een juiste onderbouwing. De AMvB stelt (niet limitatief) de volgende regels voor het vaststellen van een reële prijs voor Wmo-voorzieningen:

- a. Reële prijs vaststellen overeenkomstig kwaliteitseisen, waaronder deskundigheid van de beroepskracht;
- b. Rekening houdend met continuïteit hulpverleningen;
- c. De prijs hoeft niet voor alle potentiële aanbieders kostendekkend te zijn.

Het onder a genoemde punt houdt onder meer in dat de regio rekening dient te houden met geldende cao-lonen. Daarnaast wordt bij de tariefonderbouwing primair uitgegaan van de lokale situatie. Dat betekent dat de uitvraag onder lokale aanbieders ook een bron is voor de uiteindelijke tariefonderbouwing. Voor meer generieke componenten gebruiken we benchmarkgegevens (landelijk of van buurgemeenten), geldende wet- en regelgeving en cao-bepalingen.

In dit document leggen we uit hoe het proces om tot een tarief voor de genoemde producten eruitziet te komen, waarna we de onderbouwing per component en de vastgestelde (concept)tarieven behandelen. Het Exceldocument waarin de berekeningen terug te vinden zijn, is in beheer van de gemeente Purmerend.

1.2 Scope van deze onderbouwing

Voor de contractperiode vanaf 1 juli 2024 hanteert de regio Waterland Wmo-prestaties die voor het product 'beschermd verblijf' een aanpassing zijn op het huidige product beschermd wonen. Daarnaast zal 'beschermd thuis' worden toegevoegd. Voor deze twee producten worden tarieven vastgesteld en onderbouwd. Tot slot wordt een tarief voor dagbesteding vastgesteld en onderbouwd, waarbij het op dit moment nog niet duidelijk is of dit product ook apart aanbesteed zal worden. De verschillende producten kennen verschillende onderdelen, beschermd verblijf kent een verblijfscomponent en een begeleidingscomponent. Voor beschermd thuis geldt dat er een begeleidingscomponent is, onderverdeeld in planbare en onplanbare zorg. Dagbesteding kent alleen een begeleidingscomponent.

1.3 Werkwijze

Voor het bepalen van uitgangspunten, keuzes en waarden van de tariefonderbouwingen is gebruikgemaakt van de volgende bronnen:

- a. De GGZ-cao;
- b. Een gerichte kostenuitvraag onder lokale aanbieders;
- c. Benchmarkgegevens van Berenschot over de relevante zorgvelden;
- d. Benchmarkgegevens uit eerder kostprijsonderzoeken van Significant Public en beschikbare benchmarkgegevens vanuit de regio vanuit de huidige contracten en andere contracten binnen het sociaal domein.

Belangrijke uitgangspunten bij het vaststellen en onderbouwen van tarieven zijn dat aanbieders met de reële tarieven in staat worden gesteld om aan hun verplichtingen als werkgever (denk aan cao-bepalingen) te voldoen, continuïteit van dienstverlening te leveren en de gevraagde kwaliteit van ondersteuning en zorg te kunnen leveren.

Per product en per component heeft de regio Waterland in samenwerking met Significant Public uitgangspunten vastgesteld welke zijn gebaseerd zijn op bovenstaande bronnen. Voor een deel van de componenten vormt de gerichte kostenuitvraag een belangrijke bron, denk bijvoorbeeld aan de functiemix en inschaling van medewerkers. Voor andere componenten (denk aan risico-opslag) is uitgegaan van regionale uitgangspunten. Voor andere componenten (denk aan begeleidingsuren per week) vormen kwaliteitseisen vanuit de regio de grondslag en voor weer voor andere componenten is gebruik gemaakt van benchmarkgegevens. Deze keuzes zijn verschillend per component en hanteert zoveel als mogelijk de volgorde a t/m d hierboven.

Beschermd verblijf is een product waarbij beschikbaarheid van ondersteuning sterk bepalend is voor de kosten. Het kostprijsmodel houdt daarom rekening met de continue beschikbaarheid van de dienstverlening (24 uur en zeven dagen in de week). Voor 'beschermd thuis' is onderscheid gemaakt naar beschikbaarheid voor de ongeplande zorg enerzijds en een aantal uren begeleiding voor geplande zorg anderzijds.

1.4 Gerichte informatie-uitvraag

We hebben een gerichte informatie-uitvraag gedaan onder lokale zorgaanbieders die een interesse hebben geuit om zich in te schrijven voor de aanstaande aanbesteding. De uitvraag is gericht omdat specifiek die kostprijscomponenten zijn uitgevraagd waarvoor we lokale informatie wensten te gebruiken in de tariefonderbouwing. Dat betekent dat voor 'beschermd verblijf' en 'beschermd thuis' gevraagd is naar de functiemix en inschaling, het gemiddelde ziekteverzuim en de overhead. Daarnaast is het gemiddeld aantal uren begeleiding per client uitgevraagd, het benodigde aantal professionals per dienst en de groepsgrootte.

Twaalf aanbieders zijn benaderd voor de informatie-uitvraag en negen aanbieders hebben meegedaan aan het kostprijsonderzoek. Nadat deze aanbieders informatie hadden aangeleverd, heeft Significant met zeven van de negen aanbieders gesproken om de informatie te verifiëren en een goed beeld te krijgen van de context waarin de zorg wordt geleverd bij deze aanbieders.

De opgegeven verblijfskosten (huisvestingskosten, hotelmatige kosten en voedingskosten) zijn getoetst met benchmarkgegevens, de Normatieve Huisvestingscomponent (NHC) zoals deze van toepassing is in de Wlz en gegevens van het Nibud voor voedingskosten. Aanbieders konden in de aanvraag aangeven of deze waarden voor hen in de praktijk passend zijn of niet. Voor 'beschermd thuis' zijn dezelfde componenten uitgevraagd, behalve de huisvestingskosten.

1.5 Toerekenen van personeelskosten naar dagtarief per cliënt

Om tot een reële prijs te komen is het belangrijk om te weten hoeveel zorg en ondersteuning (in uren) nodig is per cliënt per dag. Daarom wordt bij de tariefonderbouwing gekeken naar het totaal aantal uren begeleiding dat per cliënt geboden wordt per dag. Daarnaast wordt rekening gehouden met het aantal professionals dat ingezet wordt over verschillende diensten en een passende groeps grootte. Bovendien is er rekening gehouden met de verschillende diensten (dag-, nacht-, en weekenddiensten) om tot een gewogen percentage onregelmatigheidstoeslag (ORT) te komen. Ten slotte zijn de kwaliteitseisen vanuit de productomschrijving van de regio meegenomen. Met andere woorden: verhoudt het aantal uren begeleiding (gegeven de groeps grootte en inzet van professionals) zich tot het aantal begeleidingsuren uit de productomschrijvingen? We merken op dat het aantal begeleidingsuren per cliënt leidend is voor de tariefonderbouwingen. Daarnaast gaan we uit van een norm wat betreft groeps grootte per professional. In de praktijk kan dit aantal variëren.

Bij beschermd thuis is voor de ongeplande zorg uitgegaan van een beschikbaarheidsmodel en voor de geplande zorg van inspanning (tien uur per week). Dat betekent dat professionals gemiddeld 10 uur geplande zorg per week leveren bij beschermd thuis. Deze tien uur is inclusief reistijd. Bij de geplande zorg binnen beschermd thuis en binnen dagbesteding is geen sprake van onregelmatige diensten en daarmee ook geen ORT%. Voor ongeplande zorg wordt uitgegaan van 4,2 uur zorg per week (1 fte die ten alle tijden beschikbaar is). Bij ongeplande zorg is uiteraard wel sprake van onregelmatige diensten (zie tabel 5), een daarmee is in het uurtarief rekening gehouden. Het resulterende uurtarief betreft dus een gewogen gemiddelde van het aantal uren geplande en ongeplande zorg.

1.6 Voorlopige tarieven

Hieronder zijn de voorlopige tarieven weergegeven, die volgen uit de tariefonderbouwingen voor de verschillende producten:

Tariefopbouw	Beschermd verblijf - woonbegeleiding regulier	Beschermd verblijf - woonbegeleiding plus	Beschermd thuis (gepland en ongepland)	Beschermd verblijf - dagbesteding
<i>Personeelskosten per uur (begeleiding)¹</i>	€ 66,85	€ 65,88	€ 59,34	€ 52,22 (per dagdeel)
<i>Uren begeleiding per week</i>	14,00	16,80		

¹ De personeelskosten verschillen per product. Zie paragraaf 1.10 voor een toelichting hierop.

Personeelskosten per etmaal (begeleiding)	€ 133,70	€ 158,11		
Verblijfskosten (per etmaal)	€ 46,27	€ 49,51		
Tarief per etmaal	€ 179,96	€ 207,62		
Uren per dagdeel				4
Groepsgrootte				5
Tarief per dagdeel per cliënt				€ 41,78

Tabel 1. Overzicht tarieven

1.7 Gehanteerde componenten

Per kostencomponent heeft de regio Waterland onder begeleiding van Significant keuzes gemaakt voor uitgangspunten, te hanteren bronnen en waar nodig aannames. Deze keuzes zijn erop gericht dat het resulterende tarief aansluit bij de gevraagde inhoud, prestatie en aard van het Wmo-product. De volgende kostprijscomponenten gerelateerd aan personele inzet zijn meegenomen bij de tariefopbouw:

- a. Bruto uurloon;
- b. Vakantie-uitkering;
- c. Eindejaarsuitkering;
- d. Sociale lasten (inclusief pensioen werkgeversdeel);
- e. Verlof;
- f. Indirecte uren;
- g. Onregelmatigheidstoeslagpercentage;
- h. Ziekteverzuim;
- i. Reiskosten (woon-werk- en werk-werkverkeer);
- j. Overhead;
- k. Opleidingskosten en;
- l. Innovatie en risico-opslag.

Aanvullend zijn voor de verblijfproducten de volgende componenten meegenomen:

- m. Huisvestingskosten;
- n. Hotelmatige kosten;
- o. Voedingskosten.

1.8 Cao's

Op de aanbieders van beschermd verblijf en dagbesteding zijn verschillende cao's van toepassing: GGZ, GHZ en Sociaal Werk. Elk van deze cao's kent eigen loonschalen en benchmarkgegevens voor bijvoorbeeld werkgeverslasten en overhead. De meeste aanbieders hanteren de GGZ-cao. Omdat de aard van de dienstverlening het meest past bij deze cao, is er (conform regelgeving en jurisprudentie) voor gekozen om deze cao als uitgangspunt te nemen voor de tariefonderbouwing.

1.9 Toerekenen van personeelskosten naar cliënt

Om tot een reële prijs te komen, is het belangrijk om te weten hoeveel zorg en ondersteuning (in uren) nodig is per cliënt. Daarom is gekozen voor een beschikbaarheidsmodel, zoals in paragraaf 1.5 is toegelicht.

1.10 Bruto uurloon

1.10.1 Wat?

Het bruto uurloon is het bedrag dat wordt betaald voor één uur voor het bijbehorende functieniveau. Dit bedrag is exclusief vakantie-uitkering en eindejaarsuitkering, deze componenten volgen hierna. Het bruto-uurloon vormt de basis van de berekening van het uiteindelijke tarief, waar vervolgens de andere kostprijscomponenten bij opgeteld worden. Het gemiddelde bruto uurloon per product volgt uit een zogenaamde functiemix (zie tabel 4). Deze functiemix geeft weer in welke verhoudingen de verschillende zorgprofielen in de praktijk naar verwachting ingezet zullen worden.

1.10.2 Welke bronnen?

Voor het berekenen van het bruto uurloon hanteren we een combinatie van bronnen. We gebruiken de input vanuit het kostprijsonderzoek en de cao-GGZ.

1.10.3 Welke keuzes?

Zoals beschreven in paragraaf 1.8 hebben we ervoor gekozen om de GGZ-cao toe te passen. Op basis van de genoemde bronnen is er per functieprofiel een schaal en trede gekozen, die zich verhoudt tot de uitkomsten uit het kostprijsonderzoek, de GGZ-cao en rekening houdt met de arbeidsmarktsituatie (waarin het uitdagend is personeel aan te trekken en vast te houden). Bovendien gaan we met deze inschaling uit van een gemiddeld meer ervaren beroepspopulatie. Dit leidt tot de volgende toegepaste inschalingen per functieprofiel:

Inschaling	
<i>Mbo3</i>	35-9
<i>Mbo4</i>	40-9
<i>Hbo</i>	45-9
<i>Hbo+</i>	50-9
<i>Wo</i>	55-9
<i>Wo+</i>	60-9

Tabel 2. Overzicht inschaling en treden

De functieprofielen zijn in een verhouding toegepast op de verschillende producten, de zogenaamde functiemix. Deze functiemix ziet er als volgt uit:

Functiemix	BV – regulier	BV – plus	BT	Dagbesteding
Mbo3	0%	0%	0%	0%
Mbo4	67%	67%	67%	100%
Hbo	28%	28%	28%	0%
Hbo+	0%	0%	0%	0%
Wo	5%	5%	5%	5%
Wo+	0%	0%	0%	0%

Tabel 3. Functiemixen verschillende producten

De functiemixen zoals opgenomen in tabel 4 zijn deels gebaseerd op de uitkomsten uit het kostprijsonderzoek. Vervolgens zijn de percentages aangepast aan de eisen die de gemeenten aan de verschillende producten stelt. Daaruit volgt bijvoorbeeld het samenvoegen van het profiel mbo3 en mbo4 en het ontbreken van het functieprofiel 'Wo+'. Het functieprofiel Wo is in een aandeel van 5% opgenomen voor zowel beschermd verblijf regulier als beschermd verblijf plus. De regio gaat uit van een zelfde functiemix voor alle producten, behalve dagbesteding.

Zoals in tabel 2 te zien is, zijn de personeelskosten per product verschillend, ondanks (op dagbesteding na) vergelijkbare functiemixen. Deze verschillen worden verklaard door verschillende percentages voor onregelmatigheidstoeslag en voor beschermd thuis ook door een hoger bedrag aan reiskosten (dit product behelst ook werk – werkverkeer).

1.11 Opslag weekend en avond

1.11.1 Wat?

Opslag weekend en avond (ORT) betreft de extra vergoeding bovenop het standaard uurloon, die een werknemer betaald krijgt voor het maken van onregelmatige uren.

1.11.2 Welke bronnen?

Om de ORT te berekenen hebben we gebruikgemaakt van de GGZ-cao en de bijhorende ORT-percentages. Om die reden zijn ze reëel en toereikend.

1.11.3 Welke keuzes?

Gelet op de diverse producten is ervoor gekozen om per product een gewogen ORT-percentage te berekenen. Hiervoor is rekening gehouden met de verschillende werktijden alsmede kwaliteitseisen vanuit de Regio (wanneer professionals aan het werk zijn en hoeveel individuele uren per cliënt vereist zijn). De hoeveelheid individuele uren is gebruikt als input om te berekenen hoeveel professionals er per dienst (bezetting) nodig zijn, op basis van een bepaalde groeps grootte, waardoor een gewogen ORT-percentage per product is berekend. Dit percentage is verrekend in de loonkosten per professional.

Beschermd verblijf – woonbegeleiding regulier	Beschermd verblijf – woonbegeleiding plus	Beschermd thuis - ongepland	Beschermd thuis - gepland	Beschermd verblijf – dagbesteding
22,38%	20,59%	26,06%	0%	0%

Tabel 4. Overzicht ORT-percentages per product

1.12 Werkgeverslasten

1.12.1 Wat?

De werkgeverslasten (ook wel sociale lasten) betreft de WGA + WIA, het sectorfonds, WW, Zvw werkgeversdeel, en pensioen.

1.12.2 Welke bronnen?

Voor de tariefonderbouwing is gebruikgemaakt van het gemiddelde uit het kostprijsonderzoek. Dit is ook getoetst aan de uitkomsten van andere kostprijsonderzoeken.

1.12.3 Welke keuzes?

Het werkgeverslastpercentage komt op basis van bovenstaande uit op **29,64%**.

1.13 Verlof

Het verlofpercentage is bepaald aan de hand van de van de GGZ-cao en komt neer op **13,39%**. De berekening van het verlofpercentage is hieronder weergegeven:

Cao	GGZ
Bruto-uren	1878
Feestdagen	50,4
Verlof	201
Netto-uren	1626,6
Verlof %	13,39%

Tabel 5. Overzicht berekening verlof

1.14 Indirecte uren

Wat betreft indirecte uren is als uitgangspunt genomen dat er beperkt sprake is van indirecte tijd (de niet directe cliënttijd). Dit uitgangspunt vloeit voort uit de keuze om de kosten voor beschikbaarheid als model te hanteren. De tariefonderbouwing houdt dus rekening met aanwezigheid van de professional. Om die reden dient enkel nog opleidingstijd meegenomen te worden, omdat deze niet direct te relateren is aan direct cliënttijd. Hiervoor is als uitgangspunt gekozen om wel een percentage van 2% te hanteren.

Voor de geplande zorg binnen beschermd thuis geldt dat de professional binnen de beschikbare uren (10) ook zijn of haar reistijd heeft.

1.15 Ziekteverzuim

1.15.1 Wat?

Ziekteverzuim betreft het percentage van de tijd dat een werknemer ziek is op jaarbasis en daardoor niet in staat is om te werken.

1.15.2 Welke bronnen?

Voor ziekteverzuim hebben we gebruikgemaakt van de input uit het kostprijsonderzoek en is rekening gehouden met de huidige situatie in de sector.

1.15.3 Welke keuzes

Uit het kostprijsonderzoek volgt een gemiddeld percentage van 7,36% (exclusief een uitschieter van 10%). De regio kiest ervoor om een percentage van 7,5% toe te passen. Hierin is als gezegd rekening gehouden met een gespannen arbeidsmarkt (met tekorten en verzuim als gevolg) en de naweeën van de coronapandemie. Daarbij streeft de regio naar een balans tussen een periode van hoog verzuim en de komende jaren, waarin een lager verzuimpercentage wordt geambieerd.

1.16 Reiskosten

1.16.1 Wat?

De kosten van de werknemer die worden gemaakt om te reizen van en naar cliënten gedurende zijn/haar dienst of voor woon-werkverkeer.

1.16.2 Welke bronnen?

Ter referentie is gebruikgemaakt van andere kostprijsonderzoeken die zijn uitgevoerd door Significant.

1.16.3 Welke keuzes?

Wat betreft dit component is voor intramurale producten alleen woon-werkverkeer toegepast en voor ambulante producten (geplande zorg binnen beschermd thuis) ook werk- werkverkeer. Beide zijn op basis van de benchmarkgegevens. De ambulante producten hebben ook werk-werkverkeer (en dus reiskosten) omdat professionals op een dag meerdere cliënten kunnen zien. Voor de intramurale producten volgt een waarde van **€ 0,63** per professional per uur en voor de ambulante producten **€ 1,26** per professional per uur. Als toetssteen voor deze waarde is een berekening gemaakt op basis van een gemiddelde reisbeweging van 10 kilometer woon-werk en een vierdaagse werkweek met een kilometervergoeding van 23 cent per kilometer. Daar volgt een waarde uit van € 0,58 per uur per professional: dat ligt dus iets lager dan de gekozen waarde.

1.17 Overige indirecte kosten

De regio kiest ervoor om geen Personeel Niet in Loondienst (PNIL)-percentage op te nemen in de tariefonderbouwing. Het motief hiervoor is dat de regio behoud van eigen (vast) personeel wil stimuleren. Daarin voorziet de regio door voor

een relatief hoge inschaling te kiezen (zie paragraaf 1.11) en een relatief hoog percentage voor de marge (4,5%, zie paragraaf 1.20).

1.18 Overhead

1.18.1 Wat?

In deze tariefonderbouwing is overhead gedefinieerd als het deel van de kosten die de zorgaanbieder maakt ten behoeve van het primaire proces. Dit omvat alle overige kosten die niet met huisvesting van cliënten of het primaire proces te maken heeft. Overhead is dus uitgerekend ten opzichte van de totale personeelskosten.

1.18.2 Welke bronnen?

Voor de overheadpercentages is gebruikgemaakt van de uitkomsten van het kostprijsonderzoek en van benchmarkgegevens van andere kostprijsonderzoeken.

1.18.3 Welke keuzes?

Uit het kostprijsonderzoek kwam een relatief laag gemiddeld percentage voor overhead. Omdat het hier percentages betreft van relatief kleine zorginstellingen en de regio het overheadpercentage ook wil laten verhouden tot grotere organisaties in de regio, is gekozen om een percentage te kiezen dat iets hoger ligt dan het gemiddelde uit het kostprijsonderzoek. Daar volgt een percentage van **32,5%** uit.

1.19 Opleidingskosten

Voor opleidingskosten is een percentage van **2%** gehanteerd, conform cao.

1.20 Risico-opslag of marge

De regio kiest voor een percentage risico-opslag (marge) van **4,5%**. Landelijk gelden normen van tussen de 2% en 5% voor dit percentage. Door een percentage te hanteren dat aan de bovenkant van deze bandbreedte zit, wil de regio het aantrekken en behouden van vast personeel stimuleren in tijden van een gespannen arbeidsmarkt.

1.21 Huisvestingskosten

Met huisvestingskosten worden de kosten bedoeld die verbonden zijn aan het huisvesten van intramurale cliënten. We nemen hiervoor de onderbouwingen van de NZa die voor de Wlz zijn ontwikkeld als uitgangspunt. Daarbij vergelijken we met de meest passende ZZP's, dat zijn de ZZP's 1 t/m 3 voor beschermd verblijf en ZZP's 4 en 5 voor beschermd verblijf plus. De huisvestingskosten komen daarmee op **€ 27,29** voor per client per etmaal voor beschermd verblijf en **€ 31,03** voor beschermd verblijf plus.

1.22 Hotelmatige kosten

Hotelmatige kosten zijn de kosten die gemaakt worden bovenop de 'kale' huisvestingskosten. Bijvoorbeeld kosten voor schoonmaak, tuinonderhoud, stoffering, meubilering en de huismeester. Hier is gebruikgemaakt van benchmarkgegevens van andere kostprijsonderzoeken die Significant heeft uitgevoerd, waar een bedrag van **€ 10,47** uit volgt.

1.23 Voedingskosten

Voor de voedingskosten rekenen we met het adviesbedrag van het NIBUD voor een man tussen de 14 en 50 jaar per etmaal **€ 8,01** per etmaal. Er is voor dit referentiekader gekozen, omdat een jongen/man in deze leeftijdscategorie gemiddeld (naar inschatting) het meest eet en hiermee aanbieders in staat moeten zijn om alle cliënten te voeden.